

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Татьянчиков Андрій Олександрович ПСИХОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	434
Ташилатов Вячеслав Абдуллайович РОДИНА ЯК СОЦІАЛЬНА ЦІННІСТЬ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	437
Третякова Тетяна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ В БІЗНЕС-УПРАВЛІННІ	440
Шмаленко Юлія Іванівна ПСИХОТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	442
Папінян Вікторія Валентинівна ВПЛИВ ДИСТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ	444
СЕКЦІЯ 21. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ	
Кібік Ольга Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСІ БЕЗПЕЧНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	448
Слободянюк Ольга Василівна ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	451
Котлубай Вячеслав Олексійович ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	453
Редіна Євгенія Валентинівна КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ	456
Примаченко Іван Федорович СИНЕРГІЯ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ ПІСЛЯ ПРИПИНЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ	460
Корнілова Олеся Володимирівна ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ..	463
Калмикова Наталя Юріївна ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	466
Кузнецова Людмила Валентинівна ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВОМУ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ	469
Сіянюк Павло Віталійович ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	472
Крейтор Сергій Юрійович ПЕРЕДУМОВИ ТА БАР'ЄРИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ.	475
Візіренко Світлана Вікторівна РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	477
Тищенко Ірина Валеріївна ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	480
Razinkin Nikita INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES AND LOGISTICS SOLUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRIC VEHICLE MARKET IN THE CONTEXT OF DIGITAL ADAPTATION	483

2. Франкл В. Лікар і душа. Основи логотерапії. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 199 с.

3. Linda Berg-Cross couples therapy the havorth clinical practice. New York – London : Oxford. 2004. 528 p.

Ключові слова: сім'я, духовне зростання, особистісні стосунки, сенс життя, страждання.

Keywords: family, spiritual growth, personal relationships, the meaning of life, suffering.

Третякова Тетяна Миколаївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри психології, кандидат політичних, доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ В БІЗНЕС-УПРАВЛІННІ

Актуальність даної теми важко перебільшити, оскільки в сучасному світі бізнесу, де цифрові технології стрімко змінюють правила гри, залишається незмінним один фундаментальний чинник – людина.

Сфера бізнесу – це не лише про ефективність, але й про людяність. У центрі будь-якого успішного бізнес-процесу – людина з її цінностями, емоціями, мотивацією. Усвідомлення психологічних механізмів допомагає створювати стійкі, адаптивні та здорові соціальні спільноти і організації. Тож варто пам'ятати: інвестиції в психологічний добробут працівників – це інвестиції у стійкий успіх бізнесу.

Науково-практичне осмислення галузі психології управління бізнесом акцентує увагу на наступній проблематиці: дослідження поведінки людей у контексті економічної діяльності, прийняття рішень, мотивації, стресу, взаємодії та організаційної культури.

Мотивація є центральним поняттям у психології праці. Вона може бути зовнішньою – фінансові стимули, кар'єрний ріст, соціальне визнання; або внутрішньою – задоволення від самого процесу, відчуття значущості, самореалізація. Теорії Маслоу, Герцберга, МакКлелланда дають змогу глибше зрозуміти різні типи потреб і спонук. Успішні компанії розробляють мотиваційні програми, що поєднують обидва типи стимулів [1].

Емоційний інтелект (EI) – це здатність розпізнавати, розуміти і керувати емоціями – як власними, так і чужими. Керівники з високим EI краще справляються з конфліктами, будують здорову корпоративну культуру і знижують рівень стресу в команді. У контексті бізнесу, де комунікація є ключовою, емоційна компетентність має стратегічне значення.

Позитивний психологічний клімат у колективі підвищує задоволення працею, знижує плинність кадрів і сприяє інноваційності. Корпоративна культура,

яка підтримує відкритість, повагу та розвиток, створює умови для формування довіри та командної згуртованості. Організаційна психологія досліджує, як змінювати ці умови на користь працівників та бізнесу.

Розуміння поведінки споживача як об'єкту психології та суб'єкту сфери бізнесу, оскільки успішний бізнес завжди розуміє свого клієнта. Поведінкова економіка й маркетингова психологія досліджують, як споживачі приймають рішення, що впливає на їх вибір, як формується лояльність. Це дозволяє бізнесу адаптувати продукти, сервіси та комунікацію до реальних потреб ринку.

Також варто виокремити саме психологічні аспекти управлінських функцій бізнес-сфери, які базуються на природі людини.

Управління в бізнесі включає низку функцій: планування, організація, мотивація, контроль і прийняття рішень. Кожна з них має психологічний вимір. Наприклад, ефективне планування потребує розуміння когнітивних процесів, таких як увага, пам'ять і прогнозування. Організація праці залежить від соціальної динаміки в колективі, довіри та розподілу ролей. Мотивація персоналу, як уже зазначалося, базується на глибокому розумінні потреб і індивідуальних особливостей. Контроль ефективності вимагає делікатного балансу між авторитарністю і підтримкою. Прийняття рішень значною мірою ґрунтується на психологічних установках, інтуїції та досвіді. Таким чином, управлінські функції невідривні від психологічного підґрунтя, і їх ефективність значною мірою залежить від рівня психологічної обізнаності керівника.

Вищеозначене підкреслює, що людський фактор ніколи не втратить своєї актуальності, бо скільки б не було автоматизації, алгоритмів і штучного інтелекту – людина залишається джерелом сенсів, рішень і цінностей, що детерміновано наступними психологічними аспектами природи людини.

Емоції, інтуїція та мораль – це те, чого машини не відчують. Люди здатні співпереживати, обирати не найефективніше, але найлюдяніше рішення, шукати сенс, а не лише вигоду.

Креативність – жоден алгоритм не може повністю замінити унікальне бачення світу, яке є у кожної особистості. Нові ідеї, прориви, натхнення – все це від людини.

Соціальні взаємодії – довіра, лояльність, натхнення – це не про роботів. Бізнес, як і життя, тримається на людських відносинах.

Адаптивність – люди здатні діяти в умовах невизначеності, змінювати правила, перевинаходити себе. Людський розум – це найкращий механізм виживання в складному світі.

Відповідальність – лише людина може брати відповідальність за рішення, які змінюють життя інших. І це – основа етики, права, лідерства.

Тому, хоч би як технології вдосконалювалися, людський фактор завжди буде в центрі – як серце всіх процесів. Бізнес без людини – це просто система, яка не здатна жити самостійно.

Список використаних джерел:

1. Shan M. J. Role of Psychology in Business Management. *LinkedIn Articles*. 2023. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/role-psychology-business-management-muhammed-shan-mj>

Ключові слова: людський фактор, бізнес-управління, мотивація, психологія праці, емоційний інтелект, корпоративна культура, поведінка споживача.

Keywords: human factor, business management, motivation, work psychology, emotional intelligence, corporate culture, consumer behavior.

Шмаленко Юлія Іванівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри психології, кандидат політичних наук, доцент*

ПСИХОТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Тривалий воєнний стан в Україні створює значне психологічне навантаження на всі верстви населення, особливо на молодь, яка переживає додатковий стрес через необхідність адаптації до навчання в нестабільних умовах, невизначеність щодо майбутнього, втрату звичного способу життя та безпосередню загрозу безпеці [1]. В цих умовах актуалізується потреба у впровадженні ефективних технологій соціально-психологічної підтримки, здатних забезпечити збереження психічного здоров'я та формування психологічної стійкості особистості.

Одним із дієвих інструментів такої підтримки виступають психотренінгові технології, що поєднують теоретичні знання з практичною орієнтованістю та інтерактивними методами роботи. Психологічний тренінг є системою активних методів навчання та психологічного впливу, спрямованих на розвиток особистісних якостей, поведінкових характеристик, адаптаційних можливостей людини, а також стратегій її поведінки [2, с. 55].

На базі Національного університету «Одеська юридична академія» з березня 2024 року активно функціонує психотренінговий напрям Лабораторії практичної та прикладної психології, основними завданнями якого є: розвиток у здобувачів вищої освіти умінь розробляти та реалізовувати тренінгові програми; формування у учасників освітнього процесу стресостійкості та навичок подолання стресу; розвиток позитивного мислення та орієнтації на здоровий спосіб життя.

Особливу увагу в рамках психотренінгового напрямку приділено впровадженню методики «Рівний-Рівному», яка передбачає передачу знань та формування навичок від однолітків до однолітків. Така форма роботи має низку переваг, зокрема: зниження психологічних бар'єрів між учасниками та тренерами; вико-